

Treårsbudget

2026-2028

**För ett mer
eMPatiskt
sjukvårdssystem**

**miljöpartiet
de gröna**

Innehållsförteckning

Förord	3
Vision	4
Agenda 2030	5
Grunduppdrag	6
Centrala delar	7
Fokusområden	
Jämställdhetsintegrering	
Öppna prioriteringar	
Prognos Fokusområden	
Fokusområden	11
Omtag hållbarhet	
Effektiv resursfördelning	
Ledarskap i sjukvården	
Psykisk och fysisk hälsa	
eMPatiskt sjukvårdssystem	
Förflyttning nära vård	
Ekonomiavsnitt	24
Ekonomi under budgetperioden	
Budget 2026-2028	
Beslut	34
Finansiella rapporter	35
Bilagor	38

Förord

Trots ett historiskt stort omställningsarbete och det faktum att Region Östergötland nu når balans i resultaträkningen, kvarstår strukturella problem. Hälso- och sjukvården har under flera år haft kostnader som inte matchat tillgängliga resurser. Underskottet var efter 2023 nära 1,7 miljarder kronor. Även om kostnadsökningstakten bromsats under 2024 och 2025, är det fortfarande oklart om den nya arbetsorganisationen är tillräckligt robust. Miljöpartiet har i samtliga våra oppositionsbudgetar betonat behovet av ett systematiskt prioriteringsarbete, och denna budget är inget undantag.

Vi föreslår en öppen prioriteringsprocess där 50 miljoner kronor frigörs för omfördelning 2026. Samtidigt görs betydande satsningar på primärvården. Totalt tillförs 272 miljoner kronor under planperioden för att öka tillgången till specialister i allmänmedicin och förbättra vårdcentralernas kapacitet. Ytterligare 20 miljoner kronor avsätts för psykisk hälsa och 10 miljoner för förebyggande arbete. Dessa resurser möjliggör ett förstärkt hälsouppdrag, fler hälsosamtal och fler familjecentraler. Tillsammans innebär detta en reell förflyttning mot nära vård.

Ledarskapet i vården är fortsatt ett prioriterat område. Ett strategiskt utvecklingsarbete krävs för att minska administrativ belastning, förbättra arbetsmiljön och stärka chefernas mandat. I budgeten föreslås därför ett uppdrag om att ta fram en regional ledarskapsstrategi, med tydliga krav på stöd, återkoppling och ansvar.

Efter en tid av nedmontering av hållbarhetsorganisationen föreslår vi nu ett omtag. Ett särskilt uppdrag läggs för att återuppbygga regionens interna styrning inom hållbarhet och klimatarbete. Hälso- och sjukvårdens klimatpåverkan från förbrukningsmaterial och upphandling ska minska, återbruk och miljöanpassning öka. Som stöd till detta satsas 4 miljoner kronor på ett strukturerat hållbarhetsarbete och 1 miljon kronor på ekologiska livsmedel.

Den samlade inriktningen i denna budget är att bygga upp robusta strukturer för styrning, förflyttning och förnyelse. Det är nödvändigt för att möta framtida kriser med bättre beredskap än idag – men också för att säkerställa att vården förblir tillgänglig, jämlik och hållbar över tid.

Margareta Fransson (MP), gruppledare

Vision

”Östergötland är en plats där individer och företag utvecklas, idéer frodas och där en stark känsla av gemenskap finns. God hälsa, kreativitet och hög livskvalitet präglar länets alla delar.

Välfärden har utvecklats. Ohälsa förebyggs, patienter får en bra vård utan lång väntan och vårdens medarbetare har en god arbetsmiljö.

Östergötland har lyckats med sitt grundläggande hållbarhetsarbete byggt på Agenda 2030.

*Ekonomi är i balans;
cirkulär och klimatsmart.
Ojämlikheten har minskat.
Sysselsättningen är hög
med många nya gröna jobb
som förklaring.*

*Alla former av
diskriminering är på väg
att försvinna och
Östergötland är ett
jämnt län.*

*Östergötlands
klimatavtryck är obefintligt
och ett stort ansvar tas för att öka den biologiska mångfalden.*

*Det finns ett effektivt och smart sätt för människor att resa
hållbart i länet.”*

Agenda 2030

Den regionala styrningen ska ha de 17 mål som finns beskrivna i Agenda 2030 som utgångspunkt. Det finns stora värden kopplade till att alla länders befolkningar, i alla typer av organisationer och sammanslutningar har en gemensam plattform att samlas kring och bidrar till en hållbar utveckling. Agenda 2030 pekar på behovet av att växla upp hållbarhetsarbetet utifrån lokala förutsättningar och utmaningar, att arbeta för ökad helhetssyn och samverkan och att investera i långsiktiga lösningar. En grundläggande princip är att ingen ska lämnas utanför.

Regionens verksamheter och regionen som organisation ska vara hållbar i alla dimensioner; ekologiskt, socialt och ekonomiskt.

Det betyder att regionen måste ta ett stort ansvar för klimatet, för den biologiska mångfalden och för att vi efterlämnar en god miljö till kommande generationer. En livsmiljö i balans förutsätter även att samhällen håller ihop socialt, vilket i sin tur innebär att skillnader i exempelvis hälsa och uppväxtvillkor inte får vara för stora. Regionen har ett ansvar att utjämna sådana skillnader. Regionen måste också leva upp till det förtroende som givits av skattebetalarna att förvalta deras pengar så bra som möjligt. Det innebär sunda finanser, en ekonomi i balans och kostnadseffektiva verksamheter, men också att regionen bidrar till att öka skattekraften genom att stimulera företagande, skapa goda förutsättningar för innovation och öka investeringsviljan i länet.

Grunduppdrag

Region Östergötlands uppdrag regleras till stora delar av Kommunallagen, Hälso- och sjukvårdslagen, Patientlagen, Lagen om kollektivtrafik samt Lagen om regionalt utvecklingsansvar. Denna lagstiftning är utgångspunkt för regionens grunduppdrag, mål och strategier. Grunduppdraget för nämnderna och regionstyrelsen beskrivs i reglementet. Flera strategier och planer styr, vid sidan av lagarna och målen i strategiprogrammet, den långsiktiga inriktningen i Region Östergötlands arbete.

Några exempel på regionala eller interna strategier är: Den Regionala Utvecklings Strategin(RUS), Besöksnäringstrategin, Kulturplanen, Rumslig strategi för Östergötland, Klimatfärdplan, FoU policy, Folkhälsost strategi, Trafikförsörjningsprogram, Internationell strategi.

Klimatfärdplan

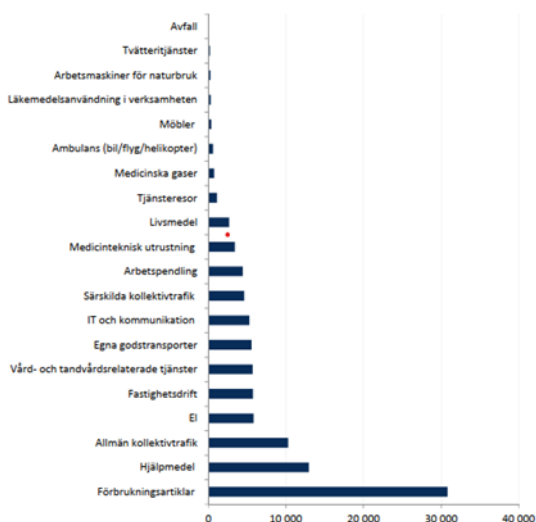
Klimatfärdplanen beslutades av Regionfullmäktige hösten 2019 och trädde i kraft i januari 2020. Klimatfärdplanen ska revideras vartannat år och följaktligen skedde så 2022. Målet i den är att åstadkomma konkreta utsläppsminskningar inom de tre prioriterade områden som återfinns i Hållbarhetsprogrammet:

Det fastslås på ett tydligt sätt att arbetet inkluderar att förbättra mätbarheten, att kommunicera resultatet och att visualisera

Prioriterade områden i klimatfärdplanen

- Vi är klimat- och resurssmarta
 - Medveten konsumtion och kloka produktval
 - Effektiv och hållbar IT
 - Klimatneutral värdekedja i bygg- och fastighetssektorn
- Vi är energieffektiva och fossiloberoende
 - Effektiv energianvändning
 - Ökad andel egenproducerad elenergi
 - Hållbar arbetspendling
 - Effektiva och hållbara tjänsteresor och transporter
- Vi ställer om till cirkulära flöden
 - Cirkulär hantering av byggmaterial
 - Cirkulär hantering av medicinteknisk utrustning
 - Cirkulär hantering av möbler

REGION ÖSTERGÖTLANDS KLIMATUTSLÄPP 2023
FÖRDELAT PER KÄLLA, TON KOLDIOXIDEKVIVALENTER

klimatpåverkan. Vikten av ett tydligt ledarskap och att arbeta med ökad medvetenhet och beteendeförändring understryks. Den största utmaningen handlar om att minska klimatpåverkan från förbrukningsartiklar. I grunduppdraget ska förstås alla insatser inom miljö, klimat och hållbarhet fortlöpa. En viktig förutsättning är att hållbarhetsarbetet resurssätts med adekvat kompetens och organisation. Och av detta skäl fokuserar denna budget på en återbyggnad av hållbarhetsarbetet.

Centrala delar

Fokusområden

Effektiv resursfördelning	Omtag hållbarhet
Ledarskap i sjukvården	Främja psykisk och fysisk hälsa
eMPotiskt sjukvårdssystem	Förflyttning nära vård

Jämställdhetsintegrering

2017 beslutade regionstyrelsen att införa en jämställdhetsintegrerad budget. Det innebär att Region Östergötland ska styra sin verksamhet på ett sätt så att det främjar jämställdhet. Det handlar dels om att synliggöra kvinnor och män i statistiken men också om att säkra könsaspekten i hälso- och sjukvårdsnämndens behovsstyrning. Det bidrar till en ökad kunskap om situationen för kvinnor och män, flickor och pojkar, i Region Östergötland.

Genom denna budget ges nämnderna i uppdrag att göra ett strategiskt arbete kring jämställdhet och att göra jämställdhetsanalyser inom sina ansvarsområden. Uppdragen går sedan vidare till produktionsenheterna. Jämställdhetsanalyserna är en viktig del i regionens prioriteringsarbete och följs upp genom ett styrtal under fokusområdet Effektiv resursfördelning.

Öppna prioriteringar

I och med denna budget startar ett arbete med en förstärkt resursfördelning och öppna prioriteringar i sjukvården. Öppna prioriteringar innebär dels att en förstärkt resursfördelning ska innebära en pott med pengar för nya behov och dels för sjukvårdens effektivisering, förändring och omvandling och vara styrande beträffande förflyttning till nära vård, införandet av nya arbetssätt, implementering av ny teknik med mera.

Det ska finnas en stor transparens i hur (och framförallt varför) vården prioriterar sina tilldelade resurser på det som man gör. Det ger politiker bättre verktyg för beslutsfattande

och styrning, bättre insatta medborgare med större förståelse och sist men inte minst en kollegial insyn i varandras verksamheter.

I prioriteringsprocessen ska jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv belysas. De ovan nämnda jämställdhetsanalyserna ska vara en integrerad del i resursfördelningen. Läkemedel, i alla fall till viss del, ska ingå.

Processen ska inbegripa såväl vertikala som horisontella prioriteringar, det vill säga både inom en vårdverksamhet och mellan vårdverksamheter.

Det antal resurser (miljoner kronor) som ska inbegripas i processen ska bestå av eventuella besparingsbeting, ett uppskattat allmänt effektiviseringsbehov, en bedömning av utrymmet för förflyttning mot nära vård, eller annan ny inriktning som en konsekvens av politiska beslut och/eller nya behov, nya investeringar, ny teknik, nya läkemedel. Alla dessa delar kommer inte kunna finnas med från början utan modellen får successivt utvecklas utifrån vad som är rimligt ur ett verksamhetsperspektiv. Under några år blir en viktig del att omfördela resurser från sjukhusvården till den nära vården, framför allt primärvården.

I det faktiska prioriteringsarbetet, det vill säga rangordningen, ska den nationella modellen för öppna prioriteringar användas. Prioriteringscentrum ska användas både som stöd i arbetet och som följeforskning till det nya sättet att fördela resurser. Mer om utvecklingen av prioriteringsarbetet återfinns i fokusområdet Effektiv resursfördelning.

Fokusområden 2026 med prognos

För att stärka den strategiska och framsyftande ansatsen i regionens planering anges en prognos för kommande fokusområden. Det är ett sätt att tydliggöra prioriteringar även bortom det närmast liggande budgetåret och skapa förutsättningar för mer proaktiv styrning. Samtidigt ska det understrykas att framtiden inte låter sig förutses i detalj – varken när det gäller regionens egen förmåga att förverkliga fokusområdenas intentioner eller de yttre omvärldsförändringar som kan komma att kräva nya prioriteringar.

Ledarskap och eMPatiskt sjukvårdssystem

Ledarskapets betydelse för att hantera vårdens utmaningar är fortsatt central. Ett starkt och tillitsbaserat ledarskap krävs för att möjliggöra kompetensförsörjning, förbättrad arbetsmiljö, införande av nya arbetssätt och en effektiv styrning av hälso- och sjukvården. Begreppet eMPatiskt sjukvårdssystem, där vårdens bemötande, tillgänglighet och sammanhållning förbättras, förväntas fortsatt utgöra ett bärande utvecklingsspår.

En kollektivtrafik som tar marknadsandelar från bilen

Kollektivtrafiken är en strategisk nyckelfunktion för att minska klimatpåverkan, motverka segregation och möjliggöra tillgång till arbetsmarknad och utbildning i hela länet. För att kollektivtrafiken ska kunna ta marknadsandelar från biltrafiken krävs strukturella åtgärder.

Planering och infrastrukturinvesteringar ska konsekvent prioritera kollektivtrafikens framkomlighet och restider. Samarbete med kommunerna är avgörande för att skapa fler bussfiler, prioriterade trafiksignaler, funktionella bytespunkter och pendlarparkeringar.

Kollektivtrafiken behöver också uppfattas som det mest ekonomiska alternativet. Åtgärder för att förändra prisrelationen mellan bil och kollektivtrafik ska övervägas i samverkan med stat och kommun. Samtidigt bör riktade insatser, såsom rabattkampanjer och reseförmåner via arbetsgivare, öka attraktiviteten.

Utvecklingen av digitala mobilitetstjänster ska förstärkas. Digital reseplanering, öppna trafikdata och system för kombinerade resor mellan kollektivtrafik och andra färdmedel utgör viktiga steg i omställningen.

Pendeltåg och expressbussar utgör fortsatt ryggraden i kollektivtrafiken. Närtrafiken ska utvecklas utifrån ett tydligt definierat uppdrag. Den erbjuder i dagsläget inte tillräcklig

tillgänglighet för arbets- och studiependling, utan ska primärt ses som en möjlighet att nå närmaste serviceort eller bytespunkt.

Utsläpp från kollektivtrafiken ska minska till nettonoll senast 2040. Elektrifiering, ökad andel förnybara drivmedel, utbyggd laddinfrastruktur och ökad samverkan mellan samhällsplanering och nätutveckling är avgörande för att nå målet. Strategin ska innehålla bindande delmål och följas upp årligen.

Hållbarhet och klimatledarskap

Regionens hållbarhetsarbete ska vara samlat, långsiktigt och systematiskt. Efter några år av nedprioriteringar utgör ett omtag och en återuppbyggnad av området ett självskrivet fokus de kommande åren.

Området omfattar minskad klimatpåverkan från regionens egna verksamheter, ökad cirkularitet, biologisk mångfald, civil beredskap och resiliens. Offentlig konsumtion ska bidra till omställningen genom hållbara upphandlingar, minskad användning av engångsprodukter och ökad andel återbruk.

Särskilt fokus ska riktas mot att minska utsläpp från förbrukningsmaterial och upphandling i vården. Åtgärder för att minska restavfall, främja återanvändning och fasa ut klimatpåverkande produkter ska vidareutvecklas.

Omställningen till cirkulära materialflöden, ökad energieffektivitet och egenproducerad förnybar energi är viktiga delar i arbetet. Elektrifiering av transporter och en stärkt roll i länets samordning kring elnätscapacitet och kraftförsörjning utgör kompletterande uppdrag.

Regionen ska även fortsatt bidra till hållbart skogsbruk och en biobaserad ekonomi genom samverkan med forskning och näringsliv.

Kvalitetsstyrd kvinnosjukvård

Förbättrad kvinnosjukvård är ett prioriterat område kommande år. Strukturella skillnader i vårdtillgång, diagnosättning och behandling kräver riktade insatser. Kvalitetssäkring, kunskapsutveckling, uppföljning och jämlik resursfördelning ska ligga till grund för en långsiktig utvecklingsinsats inom området.

Psykisk hälsa och hälsofrämjande insatser

Den växande psykiska ohälsan i samhället kräver att hälsofrämjande och förebyggande arbete ges ett fortsatt och förstärkt fokus. Tidiga insatser, samverkan med kommuner och civilsamhälle samt utvecklade arbetssätt i primärvården är centrala delar. Satsningar på familjecentraler, levnadsvanemottagningar och hälsoinformation är exempel på insatser som kan bidra till ökad kunskap om den egna hälsan och minskad ojämlikhet i hälsa

Fokusområden

Denna budget lyfter fram sex fokusområden som sammantaget syftar till att möta några av regionens mest akuta och långsiktiga utmaningar. De är valda för att de adresserar strukturella problem, möjliggör systemförändring och bygger upp den kapacitet som krävs för att möta invånarnas behov och stärka förtroendet för regionens verksamheter.

Ett omtag i hållbarhetsarbetet är nödvändigt efter flera års nedmontering av regionens strategiska funktioner för uppföljning, styrning och samordning. Klimatförändringar, resursosäkerhet och ökad geopolitisk instabilitet understryker behovet av ett samlat hållbarhetsarbete. Fokusområdet omfattar bland annat minskade utsläpp från förbrukningsmaterial och upphandling i vården, ökad cirkularitet, samt en stärkt roll i samordningen av energiförsörjning och beredskap i länet.

Effektiv resursfördelning handlar om att skapa en mer strukturerad, transparent och behovsstyrd styrning av regionens resurser. Fokus ligger på att etablera en kultur där prioriteringar görs utifrån medicinska behov. Budgeten innehåller uppdrag för att stärka både den operativa och strategiska kapaciteten att fördela resurser på ett mer kunskapsbaserat, rättvist och transparent sätt.

Ledarskap i sjukvården är avgörande för att klara omställningen till nära vård, möta kompetensutmaningar och förbättra arbetsmiljön. Ett starkt och tillitsbaserat ledarskap möjliggör nya arbetssätt, minskad administrativ belastning och ökat inflytande för medarbetare.

Psykisk och fysisk hälsa lyfts som ett samlat hälsofrämjande fokusområde. Regionens ansvar att förebygga ohälsa betonas, med insatser som riktade hälsosamtal, breddat arbete med levnadsvanor, fler familjecentraler och stärkta samverkansformer med kommuner och civilsamhälle. Särskild vikt läggs vid tidiga insatser för barn och unga, utveckling av indikatorer och ett systematiskt arbete med barnrättsperspektiv.

Ett eMPatiskt sjukvårdssystem sätter patientens perspektiv i centrum och syftar till att skapa mer sammanhållna, tillgängliga och lyhörda vårdförlopp. Teknik, organisation och kultur ska samverka för att stärka delaktighet och trygghet.

Förflyttningen till nära vård är en bärande systemomställning som kräver investeringar i primärvården, utveckling av mobil vård och närvårdsplatser samt förbättrad samverkan med kommuner. Syftet är att bygga ett mer tillgängligt, jämlikt och sammanhållet vårdssystem som möter invånarna där de är – både fysiskt och organisatoriskt.

Omtag hållbarhet

Regionens hållbarhetsarbete har försvagats som en följd av organisatoriska förändringar, där strategiska funktioner för samordning, uppföljning och styrning har avvecklats utan tydlig ersättning. Samtidigt har klimatförändringar, resursosäkerhet och geopolitiska spänningar ökat behovet av regional robusthet och långsiktighet. Det krävs nu ett omtag där hela hållbarhetsarbetet – från upphandling och energi till byggnation, livsmedel och biologisk mångfald – samordnas och ges strukturellt stöd genom en tydlig styrkedja. Detta arbete bör utgå från mål och principer i hållbarhetsprogrammet, klimatfärdplanen och den regionala energi- och klimatstrategin

 Styrtal	1	Klimatpåverkan från förbrukningsmaterial ska minska med 25% till 2030 (basår 2024)
	2	Minst 10% återbrukat byggmaterial senast 2030 (basår 2024)
	3	Restavfallet från sjukhusen ska minska med 30% till 2030 (basår 2022)
	4	Andelen egenproducerad el ska uppgå till 4% senast år 2030

Region Östergötland behöver återta sin strategiska förmåga att samordna och styra hållbarhetsarbetet. I dagsläget är ansvaret splittrat mellan olika nivåer och förvaltningar, vilket försvårar både genomförande och uppföljning. Interna åtgärder – såsom upphandling, avfall, resursanvändning och förbrukningsmaterial – saknar i flera fall strategiskt stöd. Det externa hållbarhetsarbetet inom regional utveckling har fortsatt, men har ett annat fokus: energiplanering, klimatsamverkan och näringslivsinriktade insatser.

För att möjliggöra ett integrerat hållbarhetsarbete föreslås att en sammanhållen funktion för hållbarhetsstyrning inrättas, med mandat att stödja och följa upp både interna och externa mål. Ett särskilt uppdrag föreslås för att ta fram förslag på organisatorisk placering, mandat och samverkan inom koncernen.

Regionens klimatpåverkan är fortsatt hög. Av utsläppen från regionens egna verksamheter är mer än hälften kopplade till upphandling och förbrukningsmaterial. Trots redovisade förbättringar under 2024 syns ingen tydlig trendmässig minskning från dessa källor. Det krävs nu riktade åtgärder för att minska klimatpåverkan från vårdens förbrukningsvaror, särskilt inom operationsverksamhet, engångsutrustning och textilier. En strategi för cirkulär resursanvändning inom hälso- och sjukvården ska tas fram, med mål för återbruk, miljöanpassade inköp och avfallsmängder.

Även inom fastighetsverksamheten finns goda exempel på insatser för hållbarhet, bland annat i form av klimatberäkningar, återbruk av material och kravställning i miljödatabaser. För att öka genomslaget krävs dock en tydligare styrning mot cirkulära principer. Detta ligger i linje med klimatfärdplanens mål om klimatneutral bygg- och fastighetssektor. Återbruk av byggmaterial och möbler, minimering av rivningsmassor samt klimatkrav i nyproduktion ska utvecklas som norm. Utbildning av leverantörer och förbättrad uppföljning i projekt är viktiga delar i detta arbete.

Det externa hållbarhetsarbetet behöver samtidigt stärkas genom fördjupad samverkan med kommuner, länsstyrelse och näringsliv. Frågor som energiförsörjning, elnätskapacitet och regional försörjning av livsmedel och läkemedel kräver långsiktig planering. Det pågående arbetet med energi- och klimatstrategin samt samverkansarenor inom el och beredskap ska ges strukturellt stöd, i enlighet med strategins mål om ökad regional robusthet och minskad klimatpåverkan.

Jämställdhetsintegrering och social hållbarhet är fortsatt beroende av strukturerad styrning, tillgång till konsuppdelen statistik och analyskapacitet. I takt med att hållbarhetsorganisationen försvagats har även dessa delar förlorat i genomslag. Ett särskilt uppdrag föreslås för att återställa enhetlig styrning inom hela hållbarhetsfältet.

Uppdrag 2026

Uppdrag	Nämnd
Inrätta hållbarhetsfunktion	RS
Cirkulärt i vården	RS
Hållbara fastigheter	RS
Jämställd verksamhet	RS

Effektiv resursfördelning

De senaste åren har med all önskvärd tydlighet visat på behovet av en mer systematisk och strukturerad resursfördelning på alla nivåer inom regionen och inte minst inom hälso- och sjukvården. Det handlar om att etablera en helt ny kultur och ett helt nytt ledarskap som styr mot effektivitet, produktivitet, prioriteringar och behov. Detta är inte gjort i en handvändning, men eftersom problemet är akut måste det förutom ett långsiktigt arbete ske förändringar här och nu.

 Styrtal	1	Produktivitet (kostnad per producerad DRG-poäng)
	2	Antal miljoner kr som omfördelas i resursfördelningsprocessen
	3	Antal miljoner kr som fördelas utifrån ett jämställdhets- eller jämlikhetsperspektiv
	4	Antal miljoner kr som omfördelas till Nära vård/primärvård

I denna budget läggs ett antal uppdrag som kommer att leda till en bättre behovsstyrning och en mer adekvat resursfördelning, och som bygger på användning av vertikala och horisontella prioriteringar. Det handlar om i god tid inför nästa mandatperiod bygga en politisk organisation som utgår från de behov som finns i befolkningen och de utmaningar som regionorganisationen står inför.

Ett uppdrag handlar om att göra en Pilot för prioriteringsarbetet kopplat till primärvården. I dagsläget är det allt för stora delar som styrs av efterfrågan på snabb behandling av tämligen enkel och okomplicerad natur. Uppdraget innebär att man analysera primärvården ur ett behovsperspektiv och dimensionerar vården därefter.

Ett annat uppdrag är att formulera ett uppdrag till Centrumorganisationen att påbörja ett strukturerat prioriteringsarbete. En del centrum har självständigt satt igång och kan bidra med sina erfarenheter. I detta ingår att införa en granskningsnämnd som tittar på förändringar ur ett prioriteringsperspektiv. Denna nämnd blir långsiktigt organisationens minne och kunskapsbank vad gäller prioriteringar. I kunskapsuppbyggnadsfas används Prioriteringscentrum som stöd och källa till utbildning och kompetens.

Ett tredje uppdrag innebär att långsiktigt stärka prioriteringsarbetet på övergripande nivå. Varje år bör det anordnas en resursfördelningsdag som verkar kunskapshöjande. En översyn ska göras för hur alla ärenden i regionen har underlag där prioriteringsperspektivet tydliggörs. En fråga som alltid bör ställas är vilken alternativkostnaden är. Varje år bör en prioriteringsplan uppdateras som tydligt följer hur arbetet fortskrider. Det bör bildas en parlamentarisk beredning i god tid innan nästa mandatperiod med uppgift att analysera den politiska organisationen ur ett prioriteringsperspektiv.

Trots en klart förbättrad kostnadsutveckling behöver regionen säkerställa att denna trend håller i sig och därför ges även ett uppdrag att arbeta intensivt med kostnadskontroll och kostnadseffektivitet. Regionens produktivitet måste säkerställas. Effektiva och hållbara inköp och upphandlingar är en viktig del i detta, liksom en rätt utformad läkemedelsanvändning.

Uppdrag 2026

Uppdrag	Nämnd
Prioriteringspilot i primärvården	HSN
Strukturerat prioriteringsarbete på centrumnivå	RS
Övergripande prioriteringsarbete	RS
Förstärkt kostnadskontroll	RS

Fokusområde:

Ledarskap i sjukvården

Ledarskap i sjukvården är viktigt för att säkerställa hög kvalitet på vården och en god arbetsmiljö för personalen. Det innefattar att ta beslut, organisera och leda team samt att kommunicera effektivt. En bra sjukvårdsledare är lyhörd, engagerad och har förmåga att inspirera och motivera personalen.

 Styrtal	1	Den genomsnittliga faktiska sysselsättningsgraden ska öka till 90% (ca 84% maj 2023)
	2	Kostnaderna för bemanningsföretag ska succesivt minska (jämf 2024 332 mkr)
	3	Den totala sjukfrånvaron ska minska till 4% (6,1 % april 2024)
	4	Vårdskador ska minska (uppföljt genom markörbaserad journalgranskning)

Regionens hälso- och sjukvård står inför stora förändringar som kräver mer än tekniska lösningar eller organisatoriska omstruktureringar. Den avgörande faktorn för att lyckas med omställningen till nära vård, förbättrad tillgänglighet, ökad användning av digitala verktyg och stärkt kompetensförsörjning är ledarskapet. Ett starkt, tillitsbaserat och framtidsinriktat ledarskap är grunden för en vård som är både hållbar och kvalitativ.

Förutsättningarna för ledarskap behöver stärkas på alla nivåer. Det handlar om att skapa tydlighet i ansvar, mandat och uppdrag, men också om att utveckla en kultur där lärande, innovation och gemensamt ansvar genomsyrar arbetet. Ledarskapet ska inte bara förvalta – det ska möjliggöra förändring. Det kräver en politisk viljeinriktning som inte stannar vid övergripande strategier utan får genomslag i det dagliga arbetet. I grunden handlar det om att skapa trygghet och stabilitet för medarbetare samtidigt som nya arbetssätt införs. När resurserna är begränsade och behovet stort, måste ledarskapet kunna prioritera, förenkla och skapa engagemang.

Forskning visar att ett ledarskap som kombinerar professionell kompetens med långsiktig förbättringskultur och tydliga värderingar har stor betydelse för både kvalitet, effektivitet och personalens arbetsmiljö. Flera debattörer, bland dem Stiftelsen sjukvårdens ledarskapsakademi i Dagens Medicin, har påtalat behovet av att flytta fokus från vem som leder till vilket ledarskap som faktiskt krävs i vården.

Ett gott ledarskap är också avgörande för arbetsmiljön. Förutsättningar för återhämtning, tydliga prioriteringar och inflytande över det egna arbetet är centrala faktorer som påverkar både trivsel och sjukfrånvaro. När fler ges möjlighet att arbeta heltid under rimliga villkor, förbättras både arbetsmiljö och kontinuitet i vården. Chefer behöver stöd för att kunna bedriva ett närvarande och relationsbaserat ledarskap, men de måste också ges mandat att rensa bort det som skapar onödigt belastning. För att bidra till detta lägger vi i denna budget ett arbetsmiljöuppdrag med särskilt fokus på att minska administrativ belastning, förbättra återhämtningsmöjligheter och öka inflytandet över arbetets utformning. Uppdraget innebär *en nolltolerans mot arbetsrelaterad ohälsa*.

Ledarskapets betydelse för patientsäkerheten behöver också förtydligas. Avvikelse får inte analyseras enbart på individnivå. Brister i bemanning, otydliga strukturer eller dåliga

förutsättningar måste synliggöras som en del av helhetsansvaret. För att utveckla chefsens roll i detta lägger vi ett uppdrag – *Förstärkt patientsäkerhetsarbete* - som innebär att avvikelshantering och patientsäkerhetsarbete ska ta hänsyn till organisatoriska faktorer och ledarskapets ansvar.

Det är också tydligt att vårdens framtid kräver nya arbetssätt och nya sätt att tänka. Den personalintensiva modellen som länge varit norm kommer inte att kunna upprätthållas i samma omfattning. Därför behöver ledarskapet stöd i att genomföra omställningar där vissa uppgifter fasas ut när nya införs. För att främja detta lägger vi ett uppdrag som syftar till att ge ett *ökat fokus på verksamhetsutveckling* och nya arbetssätt och samtidigt tydliggöra vad som behöver sluta göras.

Ledarskapsutveckling kan inte ses som en chefsfråga i snäv mening, utan måste bygga på delaktighet från hela organisationen. Därför behöver även medarbetare involveras i utvecklingen av ledarskapet, exempelvis genom återkommande dialoger, återkopplingssystem och medskapande lärprocesser. För att skapa struktur i detta arbete lägger vi ett uppdrag om att ta fram en regional ledarskapsstrategi för hälso- och sjukvården – *Rätt stöd till vårdens chefer*. Strategin ska tydliggöra förväntningar, ansvar, kompetensbehov och vilka stödstrukturer som ska finnas på plats för chefer i vårdens olika nivåer. Ledarskapet måste ses som en strategisk funktion, inte bara en administrativ.

Uppdrag 2026 	
Uppdrag	Nämnd
Nolltolerans mot arbetsrelaterad ohälsa	RS
Förstärkt patientsäkerhetsarbete	RS/HSN
Ökat fokus på verksamhetsutveckling	RS/HSN
Rätt stöd till vårdens chefer	RS

Psyisk och fysisk hälsa

Att främja hälsa innebär att stärka människors förmåga att leva ett liv i balans – fysiskt, psykiskt och socialt. Psyisk ohälsa är idag ett av de största folkhälsoproblemen i Sverige, och drabbar både unga och vuxna i ökande utsträckning. Region Östergötland har ett ansvar att förebygga ohälsa genom att arbeta hälsofrämjande, erbjuda tidiga insatser och samordna stödet till utsatta grupper. Arbetet kräver samverkan mellan hälso- och sjukvården, kommunerna, civilsamhället och måste genomsyras av ett långsiktigt, systematiskt och inkluderande förhållningssätt. Särskilt viktigt är att utveckla arenor där barn, unga och familjer får stöd i vardagen – innan ohälsa växer till vårdbehov.

 Styrtal	1	Andelen patienter som får stöd via tobakshjälpen ska öka (som andel av alla tobaksavvänjningar)
	2	Andelen unika patienter som har besökt vården och tillfrågats om levnadsvanor under den senaste tolv månaders perioden ska öka (som har registrerats i journalen)
	3	Andelen genomförda hälsosamtal riktade till 40 och 50-åringar ska öka
	4	Andelen ungdomar som uppger god psykisk hälsa i "Om mig"-enkäten ska öka

Regionen har etablerat flera viktiga insatser för att främja hälsa. Bland dessa finns det pågående arbetet med levnadsvanemottagningar, riktade hälsosamtal, insatser mot våld i nära relationer och det sociala folkhälsokonceptet ABC för god psykisk hälsa. Arbetet med att bredda detta till fler målgrupper och arenor är avgörande för långsiktig effekt. Det regionala vårdprogrammet för levnadsvanor ska implementeras i hela hälso- och sjukvården, samtidigt som primärvårdens befolkningsansvar ska stärkas med särskild fokus på lokalt samarbete.

Det förebyggande arbetet behöver förstärkas tidigt i livet. Samordning mellan vården och kommunernas förskola, skola och socialtjänst är avgörande. Familjecentralerna är en etablerad och uppskattad arena där flera samhällsaktörer samverkar för att stötta föräldrar och barn. Fler familjecentraler – särskilt i socioekonomiskt utsatta områden – behövs för att tidigt nå ut med stöd, vård och rådgivning. Samtidigt måste den mödrahälsovård som riktas till blivande föräldrar tydligare integreras i arbetet.

För att arbetet med psykisk hälsa ska bli långsiktigt och verkningsfullt krävs att regionen tar ledning i att utveckla gemensamma indikatorer, hållbara samverkansformer och förutsättningar för samsyn – i nära samarbete med kommuner och civilsamhälle. Satsningar på barnrättsperspektiv, barnkonsekvensanalyser och systematisk uppföljning av ungas psykiska hälsa är viktiga byggstenar. Barn och unga i utsatthet ska mötas av samordnade insatser, inte av stuprör – och det kräver ett gemensamt förebyggande program som knyter samman stöd till föräldraskap, livsmiljö och tidig upptäckt.

Uppdrag 2026

Uppdrag	Nämnd
Utöka antalet familjecentraler	HSN
Förstärkt hälsouppdrag till primärvården	HSN
Psykisk hälsa i samverkan	HSN
Förebyggande arbete i unga år	HSN

eMPatiskt sjukvårdssystem

Hälso- och sjukvården måste vara tillgänglig, sammanhållen och lyhörd för patientens behov – både i det kliniska mötet och genom hela vårdresan. Patienter upplever i dag ofta fragmenterade vårdförlopp, brist på kontinuitet, otydliga kontaktvägar och dålig samordning. En eMPatisk sjukvårdsorganisation kännetecknas av personcentrering, tydlig kommunikation, överblickbara vårdkedjor och ett vårdutbud där digitala och fysiska insatser samverkar. Regionens egna mätningar visar brister i bemötande, tillgänglighet och kontinuitet. Samtidigt pågår viktiga initiativ inom personcentrerade vårdförlopp, egenmonitorering, äldreomsorg och digital utveckling. Fokusområdet handlar om att omsätta dessa initiativ i ett nytt systematiskt arbetssätt – där det empatiska perspektivet genomsyrar vårdens struktur, teknik och kultur.

 Styrtal	1	Andel patienter med långvariga behov som har fast vårdkontakt ska öka - minst 90% 2028
	2	Patienter med aktiv egenmonitorering ska öka minst 3000 år 2027 (2023 ca 900)
	3	Återinläggningar inom 30 dagar för ålder 75+ ska minska med 20% till 2028 (Basår 2024)
	4	Andelen patienter som anger ett positivt helhetsintryck av vården i patientenkäten ska öka med 10 procentenheter (basår 2024)

Patienter med komplexa vårdbehov eller kroniska sjukdomar riskerar att hamna mellan stolarna. Trots införandet av personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp (PSVF) finns fortfarande stora brister i koordinationen mellan olika vårdnivåer och vårdgivare. Antalet samordnade individuella planer (SIP) har minskat och tillgången till fast vårdkontakt är otillräcklig. Det krävs en förflyttning mot ett mer stödjande och vägledande vårdssystem, där varje patient har en tydlig kontaktväg, en överskådlig vårdplan och rätt till samordnad information från olika instanser.

Den digitala utvecklingen erbjuder möjligheter till större delaktighet och trygghet för patienter, särskilt inom egenmonitorering och digital uppföljning. Under 2023 hade cirka 900 patienter i Region Östergötland aktiv egenmonitorering via ImagineCare – en ökning med 85 % från året innan. Samtidigt visar pilotprojekt inom KOL att sjukhusinläggningar kan minska med över 80 % genom egenmonitorering. För att denna utveckling ska komma fler till del krävs medicinskt förankrade riktlinjer, långsiktig förvaltning och en digital infrastruktur som är inkluderande och tillgänglig för alla.

För att särskilt möta behoven hos den växande gruppen äldre har äldremottagningar etablerats på de flesta vårdcentraler. En äldrevårdsansvarig funktion är under uppbyggnad. Dessa insatser behöver nu fördjupas och omfatta hela vårdkedjan, inklusive samverkan med kommunerna, så att multisjuka äldre inte riskerar onödiga inläggningar eller otydlig vårdplanering.

Nationella patientenkäten 2024 visar att Östergötland placerar sig bland de sämre regionerna inom emotionellt stöd, respekt, tillgänglighet och delaktighet. Därför behövs insatser för att stödja vårdpersonal i att arbeta mer personcentrerat och skapa forum där patientens upplevelse tas tillvara som kunskapskälla.

Samtidigt kräver ett eMPatiskt sjukvårdssystem också att struktur, teknik och kultur samspelar. Digital teknik och AI måste utformas så att de stödjer – snarare än ersätter – den mänskliga relationen. Digitala patientplattformar, virtuella assistenter och egenmonitorering har potential att förenkla vårdnavigation, minska osäkerhet och ge snabb återkoppling. Tekniken kan också anpassa information, påminnelser och råd efter patientens situation, preferenser och tidigare erfarenheter. Men detta kräver en medveten design och ett gemensamt förhållningssätt där empati är en systemprincip – inte en individuell egenskap. Därför behövs också ledarskap, utbildning och tekniska lösningar som understödjer en sammanhållen och personcentrerad vårdkedja.

Uppdrag 2026 	
Uppdrag	Nämnd
Sammanhållen vårdnavigation	HSN, RS
Breddinförande egenmonitorering	HSN, RS
Stärkta äldrevårdsflöden	HSN, RS
Empati på systemnivå	RS

Förflyttning nära vård

Idén om en nära vård har diskuterats i över två decennier – och just det visar hur långt vi har kvar. För även om målet om vård som är tillgänglig, samordnad och trygg nära invånarna har brett stöd, har tempot i omställningen varit för lågt. Den stora förflyttningen har uteblivit – både vad gäller resurser, mandat och strukturella förändringar. Nu krävs en kraftfull och systematisk förändring.

 Styrtal	1	Primärvårdens andel av vårbudgeten ska öka
	2	Det genomsnittliga antalet listade patienter/läkare i primärvården ska öka
	3	Antalet besök för mångbesökare på akutmottagningarna ska minska
	4	Andelen mobil vård ska öka

I grunden handlar omställningen till nära vård om att flytta tyngdpunkten i vårdsystemet från sjukhusen till primärvården – och att bygga vården underifrån, med patienten i centrum och vårdcentralen som nav. För detta krävs både en tydligare rollfördelning och förstärkt kapacitet i primärvården. Den måste ha resurser och kompetens att ta ett helhetsansvar för vårdkedjan, inklusive samordning, uppföljning och proaktivt arbete med invånarnas hälsa. För att möjliggöra detta lägger vi ett uppdrag om att stärka primärvårdens kapacitet och mandat – med fokus på multiprofessionella team, tydligt uppdrag och bättre samverkan.

Tillgången till psykologer, specialistsjuksköterskor och fysioterapeuter är avgörande, liksom möjligheten att arbeta i team och i samverkan med kommunal vård och omsorg. I särskilt utsatta områden behöver uppdraget vidgas till att omfatta mer hälsofrämjande och förebyggande insatser, exempelvis i form av förstärkt föräldrastöd eller riktade utbildningsinsatser via BVC.

En central del av förflyttningen är att vården måste komma närmare människor – inte bara fysiskt, utan också praktiskt och organisatoriskt. Det handlar om att kunna erbjuda mobil vård och hemsjukvård som alternativ till mottagningsbesök, särskilt för äldre och personer med långvariga eller sammansatta behov. För att utveckla detta lägger vi ett uppdrag om mobil vård och hemsjukvård – där gemensamma team, digitala verktyg och samverkansavtal med kommunerna utgör kärnan.

Närvårdsplatser är ett exempel på vård som kan erbjudas utanför sjukhusen; de är till för patienter som har omfattande vårdbehov, men inte behöver akutsjukhusets resurser. Om de utformas rätt kan de bidra till tryggare utskrivningar, färre återinläggningar och minskat tryck på sjukhusvården. För att fungera väl krävs modeller som kan anpassas efter lokala förutsättningar – vad som är relevant i en mindre kommun kan se annorlunda ut i en större stad. Det behövs en regionalt samordnad inriktning, men med utrymme för flexibilitet. Vi lägger därför ett uppdrag om att utveckla närvårdsplatser inom ramen för regionens ansvar, i nära dialog med kommunerna.

Omställningen till nära vård handlar dock inte bara om vad verksamheterna ska göra – utan också om hur de leds och stöds. Förändringsarbetet kräver gemensam målbild, fungerande samverkansformer och långsiktig ledning. Regionens roll är att skapa dessa förutsättningar och säkerställa att verksamheterna inte lämnas ensamma. För att främja detta lägger vi ett uppdrag om att stödja omställningen genom förändringsledning och struktur för lärande och uppföljning.

Uppdrag 2026

Uppdrag	Nämnd
Stärka primärvårdens kapacitet och mandat	HSN/RS
Utveckla mobil vård och hemsjukvård	RS/HSN
Stödja utvecklingen genom förändringsledning	RS
Utveckla koncept för närvårdsplatser	RS

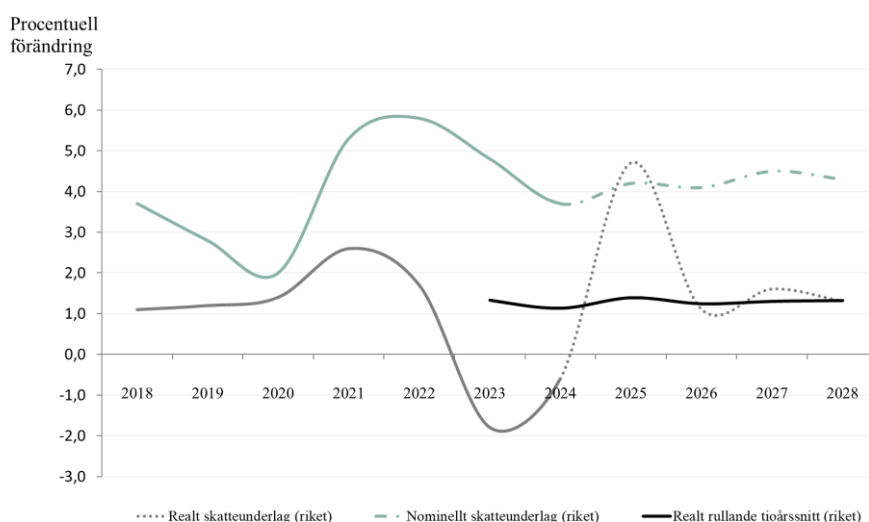
Ekonomiavsnitt

Ekonomi under budgetperioden

Svensk ekonomi påverkas av händelseutvecklingen i omvärlden vilket får inverkan på de ekonomiska förutsättningarna och ger instabila prognoser. Den trögrörliga inflationen sjunker gradvis ner mot Riksbankens mål och möjliggör räntesänkning. Ekonomin i USA och euroområdet kan påverka Riksbanken, fördröja räntesänkning, dämpa konsumtion och investeringar och därmed förskjuta återhämtningen ytterligare. Det finns även osäkerheter kring energipriser, fortsatta handelspolitiska åtgärder av USA och Kina samt vad som kommer att ske i kriget i Ukraina. Om sådana faktorer förvärras kan det slå mot svensk export och tillväxt, som i sin tur påverkar skatteunderlaget och den regionala ekonomin negativt.

Sverige är i lågkonjunktur men på väg mot gradvisa förbättringar av ekonomin. BNP - tillväxten förväntas under 2025 stiga med försiktiga 1,8 procent följt av 2,4 procent under 2026. Sysselsättningen påverkas av rådande osäkerheter, den globala handelskonflikten samt hushållens återhållsamhet och bedöms öka ytterligare något under 2025 upp till 8,6 procent (i andel av arbetsför befolkning) för att försiktigt börja falla till 8,3 procent under 2026. Skatteunderlaget ökar från en svag tillväxttakt på 3,7 procent 2024 till 4,2 procent under 2025 och 2026, vilket innebär stabilisering på historisk genomsnittsnivå. Inflationstakten (KPIF) förväntas ligga runt 2,6 procent 2025 för att sedan sjunka 2026. Riksbanken bedöms sänka styrräntan till två procent vilket ger lättnader för hushåll och företag. Kommuner och regioner får viss lättnad av ökat skatteunderlag men samtidigt kvarstår utmaningar med högt kostnadstryck utifrån nya behov.

Figur 1. Skatteunderlagsutveckling nominell (grön), real (grå) och tioårigt rullande genomsnitt (svart 2023-2028), baserad på utfall och prognos i SKR:s Cirkulär 25:21 från april 2025.

Region Östergötlands ekonomiska utveckling och insatser för hållbar ekonomi

Region Östergötland har varit och är i ett allvarligt ekonomiskt läge. Alltför hög kostnadsnivå i relation till skatteintäkterna tillsammans med tillfälligt höga pensionskostnader till följd av hög inflation innebar att regionfullmäktige fattade beslut om att underbalansera budgetar för 2023 och 2024. Samtidigt ökade obalansen i hälso- och sjukvården trots vidtagna åtgärder. Underskottet var efter 2023 nästan 1,7 miljarder. Kraftfulla åtgärder har vidtagits under 2024 med inriktning att på kort sikt nå balans i ekonomin och på lång sikt åter nå god ekonomisk ställning som ger handlingsfrihet. Kostnadsutvecklingen 2024 var 0,7 procent vilket var lägst av alla regioner, antal anställda minskade med 699 tjänster och kostnader för hyrpersonal nästan halverades. Åtgärderna får full effekt under 2025 och det egna kapitalet med hela pensionsskulden inkluderad förväntas vara positivt vid utgången av 2025.

Stärkt ekonomi och utökad primärvård under budgetperioden.

Efter ett omfattande omställningsarbete med stora kostnadsreduceringar är bedömningen att regionen under 2025 återigen ska ha en ekonomi i balans. De beslut som fattats och verkställt i hela organisationen har gett bättre förutsättningar för att klara såväl uppdrag som att ha en ansvarsfull ekonomi. Fortsatt restriktivitet behöver dock råda och utrymme för satsningar är begränsade.

Föreslagen budget är ansvarsfull genom att både ha balans i den löpande ekonomin men också bygga upp en stabil grund på längre sikt. Med en målsättning om ett årligt positivt resultat kan regionen börja bygga upp en långsiktig ekonomisk stabilitet genom att redan år 2026 ha ett positivt eget kapital, med hela pensionsskulden inkluderad. För att kunna möta framtida utmaningar och skapa handlingsfrihet är inriktningen att vid utgången av 2028 ha ett eget kapital på över 1,5 miljarder kronor.

Reformutrymmet är begränsat och nya behov måste därför till största del klaras inom befintlig ekonomi och omfördelas genom en öppen prioriteringsprocess.

Den största satsningen görs på vårdcentralerna. Den stora delen i detta är en satsning på att stärka primärvårdens baskapacitet genom att möjliggöra en utökad läkartäthet och en utökning av antalet ST- tjänster inom allmänmedicin – totalt 272 mkr under perioden 2026-2028. Utöver detta finns en satsning på 10 mkr att utveckla vårdcentralernas förebyggande arbete. I det ligger befolkningsinriktade insatser, fler hälsosamtal och fler familjecentraler. Primärvården kommer också kunna ta del av två andra satsningar i denna budget. Det ena är en förstärkning av området psykisk ohälsa på 20 mkr och den andra är en 10 mkr satsning på det förebyggande arbetet. I det sistnämnda ingår en förstärkning av de rehabiliterande insatserna generellt i vårdorganisationen. Genom dessa satsningar görs en reell förflyttning av resurser till den nära vården och primärvårdens andel av de totala hälso- och sjukvårdskostnaderna kommer att öka.

Satsningarna görs dels genom en innehållen ramjustering utifrån sänkt pensionskostnad, dels genom ett tillskott på 20 mkr, dessutom genom att omfördela 50 mkr inom ramen för öppna prioriteringar. För 2027 och 2028 krävs sannolikt ytterligare omfördelningar för att finansiera satsningarna på primärvården och fortsatt omställning till nära vård.

Utöver förstärkning av primärvård, förebyggande insatser och psykisk hälsa görs satsningar på nya läkemedel med 50 miljoner kronor, förstärkt cybersäkerhet med 20 miljoner kronor,

inköp av ekologiska livsmedel 1 mkr, förstärkt hållbarhetsarbete 4 mkr, utökad länsövergripande färdtjänst 5 mkr, samt en utökning av Mälardalstrafiken på 4,5 mkr.

Budget 2026-2028

God ekonomisk hushållning

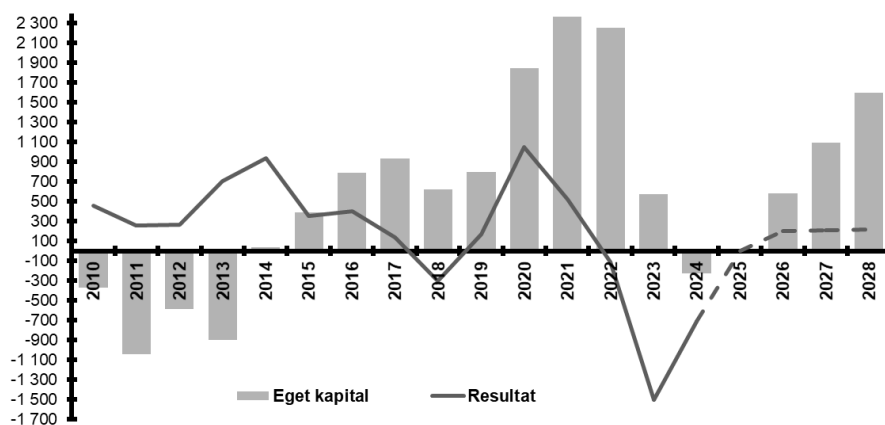
Enligt lag ska regioner ha god ekonomisk hushållning i sin verksamhet, vilket inkluderar god verksamhet och god ekonomi.

I regionens riktlinje för god ekonomisk hushållning (RS 2023/12060) definieras god verksamhet med att måluppfyllelsen för verksamhet och grunduppdrag utvecklas i önskvärd riktning. God ekonomi definieras som årliga positiva resultat som uppgår till en procent av skatteintäkter och generella statsbidrag och ett positivt eget kapital inklusive ansvarsförbindelse som uppgår till 1 500 miljoner kronor. Målet är att uppnå denna nivå av eget kapital senast 2033 med hjälp av årliga positiva resultat för såväl regionen som helhet som för produktionsenheter, styrelse och nämnder.

För att möjliggöra en ekonomi i balans krävs också återhållsamhet av nyttjande av eventuella ökningarna av skatteintäkter samt generella och riktade statsbidrag. Inriktningen är att dessa medel ska reserveras. Eventuella beslut att nyttja tillkommande medel ska värderas med hänsyn till regionens totala ekonomiska ställning.

I regionens riktlinje finns målet att långsiktig låneskuld enbart ska utgöras av upplåning för investeringsprojekt som genomförs i samverkan med andra huvudmän och att investeringsnivåer beslutas med hänsyn till situationen i samband med årliga beslut om treårsbudget. I denna treårsbudget värderas investeringsnivån till mellan 1 300 miljoner kronor och 1 500 miljoner kronor. Vidare är målet att betalningsförmågan ska säkerställas för att möta kortfristiga utbetalningar och långfristiga förpliktelser.

Under 2024 och 2025 avviker regionens resultat från riktlinjens definition av god ekonomi. Men resultaten 2025 och framåt är högre enligt fullfonderings- än enligt blandmodell och eget kapital, inklusive ansvarsförbindelse, förbättras därmed 2025 trots nollresultat. Om målet under hela planeringsperioden 2026-2028 infrias avseende årliga positiva resultat om en procent av skatteintäkter och generella statsbidrag (blandmodell) så återhämtar sig eget kapital (fullfondering) så att riktlinjens mål om 1 500 miljoner kronor i eget kapital uppnås vid 2028 års utgång.

I figur 2 redovisas utveckling av resultat och eget kapital över tid. 30 Figur 2. Resultat (linje) och eget kapital (staplar) i miljoner kronor 2010-2024, prognos 2025 och denna treårsbudget 2026-2028. Resultat redovisat enligt fullfonderingsmodell till och med 2023 och enligt blandmodell från och med 2024. Eget kapital redovisas efter att hänsyn tagits till hela pensionsförpliktelsen det vill säga enligt fullfonderingsmodell.

Nedan tabell redovisar utveckling av resultat (blandmodell) och eget kapital (fullfonderingsmodell) utifrån kända förutsättningar, fattade och föreslagna beslut.

Tabell 1 Resultat och eget kapital

(miljoner kronor)

	2026	2027	2028
Resultat (blandmodell)	200	210	215
Eget kapital (fullfonderingsmodell)	578	1 091	1 598

Utdebitering

För att finansiera regionens uppgifter betalar östgötarna regionskatt. Region Östergötlands skattesats uppgår 2025 till 11,55. För år 2026 föreslås oförändrad utdebitering.

Skatt och utjämning

Skatteunderlaget under budgetperioden bedöms förbättras och det reala skatteunderlaget uppgå till drygt en procent under 2026. I relation till föregående treårsbudget ökar skatter och utjämning något med 43 miljoner kronor 2026, 66 miljoner kronor 2027 och 101 miljoner kronor 2028.

Statsbidrag för läkemedel

Överenskommelsen med staten har förändrats till nettobidrag efter återbetalning av rabatter. Högre statsbidrag och ökade egenavgifter bedöms innebära drygt 200 miljoner kronor högre ersättning 2026 än i tidigare treårsbudget. Statsbidraget bedöms öka med 3,0 procent 2027 och därefter med 1,5 procent årligen.

Riktade statsbidrag och insatser

Bedömningen av 2026 års riktade statsbidrag är reviderad och som helhet i nivå med föregående treårsbudget. Reducerade bidrag inom nära vård motsvaras av ökning avseende statsbidraget för tillgänglighet.

Löne- och prisutveckling

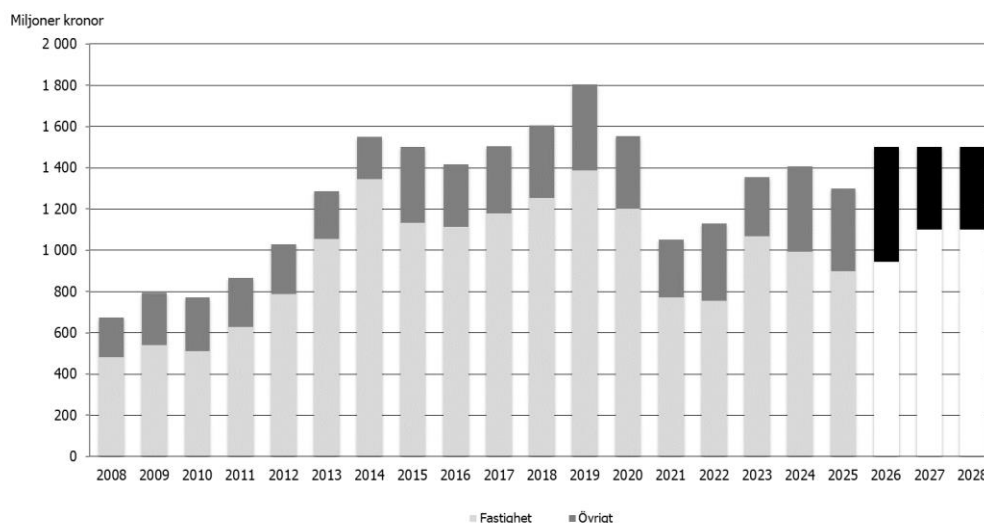
Uppräkning för löne- och prisutveckling 2026 fastställs till 3,0 procent mot bakgrund av avtalsrörelsen och SKR:s bedömningar under våren 2025 avseende ökning av timlöner och inflation.

Investeringar

Investeringarna uppgår till 1 500 miljoner kronor per år 2026-2028. Av investeringarna utgör fastighetsinvesteringar 945 miljoner kronor 2026 och 1 100 miljoner kronor årligen under 2027 och 2028. De omfattande investeringarna under planeringsperioden avser beslutad ombyggnad av Universitetssjukhuset i Linköping, ny- och ombyggnad av Vrinnevisjukhuset i Norrköping samt utveckling av nära vård. I samband med de större ombyggnationerna har regionstyrelsen fattat beslut att kompensera verksamheterna för stor del av hyresökningen. Reserveringar är avsatta inom finansförvaltningen.

Eventuellt nya inhyrda lokaler som ska klassificeras som finansiell leasing ryms inom investeringsplanen. Konsekvensen blir inledningsvis en investeringsutgift och motsvarande långfristig lån.

Med koncernbolag inkluderade bedöms investeringsnivåer vara 1 581 miljoner kronor 2026, 1 645 miljoner kronor 2027 och 1 563 miljoner kronor 2028. Koncernbolagens del av totala investeringar avser främst kollektivtrafik genom AB Östgötatrafiken samt tvätteri/textilhantering genom TvNo Textilservice AB.

Figur 3. Region Östergötlands totala investeringar 2008-2024, prognos 2025 och denna treårsbudget från och med 2026.

Pensionskostnader

Region Östergötland tillämpar från och med 2024 redovisning av pensioner enligt blandmodell i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning. Blandmodell innebär att pensionsintjänande före 1998 kostnadsförs vid utbetalning samtidigt som pensionsintjänande från och med 1998 kostnadsförs vid intjänande. Regionens avsättning och kostnader för pensioner har de senaste åren påverkats av förändrade livslängdsfaktorer, nytt pensionsavtal, förändrade avgiftsnivåer och höga uppräkningsfaktorer. Reservering av medel utöver pensionsadministratörens prognos görs med ett årligt grundbelopp på 100 miljoner kronor och därutöver finns reserveringar sedan tidigare för att klara tillfälliga puckelkostnader; 2026 (292 miljoner kronor), 2027 (40 miljoner kronor) och 2028 (22 miljoner kronor).

Ekonomi med kostnader anpassade till intäkterna

Ett omfattande omställningsarbete har genomförts för att vända ekonomin och skapa förutsättningar att möta regionens utmaningar och utvecklingsbehov. Bland annat beslutade regionstyrelsen om omfattande varsel som lett till uppsägningar. Varselprocessen har krävt mycket arbete och inneburit oro och omställning för många medarbetare. Parallellt formas ny arbetsorganisation med syfte att säkra effektivitet och kvalitet i verksamheterna. Förbättring i det ekonomiska resultatet syns och målet är att Region Östergötland ska vara i ekonomisk balans vid utgången av 2025.

Produktionsenheternas resultat

Produktionsenheternas resultat bedöms vara i balans 2026 och inkluderar effekter av genomförda och planerade åtgärder. Riktade besparingar mot Regionledningskontor och centrumen för verksamhetsstöd har reglerats.

Långfristig upplåning

I samband med treårsbudgeten tas beslut om ram för långfristig upplåning om totalt 1 000 miljoner kronor för investeringar i fastigheter med externa hyresgäster där finansieringen med fördel hanteras separat. Långfristig upplåning bedöms bli aktuell med 500 miljoner kronor årligen under 2026-2027.

Övriga ekonomiska förutsättningar

Likvida medel väntas uppgå till omkring 7 500 miljoner kronor och ge genomsnittlig avkastning om tre procent, vilket motsvarar 225 miljoner kronor. Likviditeten påverkas förutom av resultatet även av investeringsutgifter, pensionsutbetalningar och upplåning. Regionens finansiella tillgångar hanteras enligt beslutad finanspolicy. Det råder fortsatt stor osäkerhet på de finansiella marknaderna.

Satsningar

Nya satsningar under 2026 riktas mot förstärkning av baskapaciteten i primärvården, ett förstärkt hälsouppdrag, arbete mot psykisk ohälsa, förebyggande insatser, samt fortsatt satsning på ST-läkare i primärvården. Medel riktas även till ökade kostnader för läkemedel, ökade cybersäkerhet samt engångsmedel för utomlänsvård inom rättspsykiatri. I budgeten ligger även ett omtag för hållbarhetsarbetet och en satsning på ekologiska livsmedel.

Tabell 2 Satsningar
(miljoner kronor)

	2026
Baskapacitet PV	82
Ramförstärkning läkemedel särskild ersättning	50
Förebyggande arbete	10
Hälsouppdrag PV	10
Psykisk ohälsa	20
Öppna Prioriteringar	-50
Engångsmedel (Rättspsykiatri utomlänsvård)	19
Hälso- och sjukvårdsnämnden	141
ST i primärvård	30
Systematiskt hållbarhetsarbete	4
Ekologiska livsmedel	1
IT, cybersäkerhet, robusthet	20
Engångsmedel (oförutsett)	20
Regionstyrelsen	75
Länsöverskridande Färdtjänst	5
Mälalab	4,5
Trafik- och samhällsplaneringsnämnden	9,5
-	
Regionutvecklingsnämnden	0
Koncernbidrag närvårdsplatser PVC	6
Finansförvaltning	6
Totalt	231,5

Tabell 2. Satsningar 2026.

Hälso- och sjukvårdsnämndens ram förstärks med 141 miljoner kronor. 82 miljoner kronor avser långsiktig förstärkning av baskapacitet inom primärvård för att möjliggöra 34 anställningar av specialister i allmänmedicin efter genomgången ST-utbildning. Budget förstärks i samband med införande av särskild läkemedelsersättning inom specialiserad vård med 50 miljoner kronor. Primärvården får 10 miljoner kronor för befolkningsinriktade

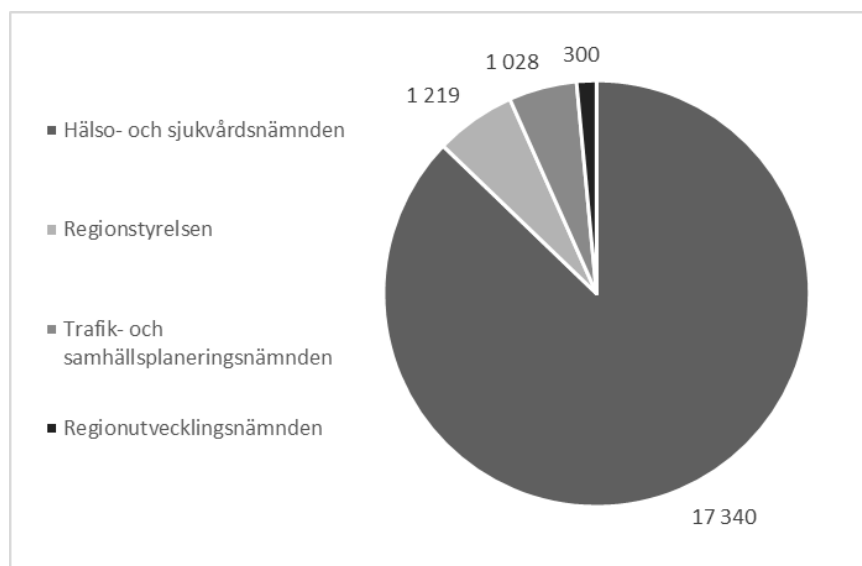
hälsoinsatser. Nämnden erhåller även 20 miljoner kronor för att understödja arbetet mot psykisk ohälsa, samt 10 miljoner kronor för förebyggande och rehabiliterande insatser. Nämnden erhåller även engångsmedel under 2026 för puckelkostnader inom rättspsykiatri.

Regionstyrelsens ram utökas med 30 miljoner kronor för fortsatt satsning på ST-läkare i primärvård, vilket är en fördubbling mot tidigare treårsbudget. 20 miljoner kronor satsas i form av engångsmedel på IT, cybersäkerhet och robusta system. 4 miljoner kronor erhålls för att förstärka och bygga upp det strategiska och systematiska hållbarhetsarbetet. 1 miljon kronor går till att öka andelen ekologiska livsmedel.

Trafik- och samhällsplaneringsnämnden förstärks med 4,5 miljoner kronor avseende Mälars och 5 miljoner kronor för att förbättra villkoren för människor som har behov av länsövergripande färdtjänst.

Regionutvecklingsnämndens ram är oförändrad.

Regionbidragets fördelning framgår av figur 4 och en alternativt beskriven resultaträkning, med nettokostnader uppdelad per nämnd, framgår av tabell 3.

Figur 4. Regionbidragets fördelning per styrelse/nämnd 2026 (inklusive engångsmedel), miljoner kronor.

Tabell 3 Alternativ resultaträkning

(miljoner kronor)	2026
Regionstyrelsen	-1 219
Hälsö- och sjukvårdsnämnden	-17 340
Trafik- och samhällsplaneringsnämnden	-1 028
Regionutvecklingsnämnden	-300
Övriga poster	277
Verksamhetens nettokostnader	-19 610
Skatteintäkter	14 958
Generella statsbidrag och utjämning	4 887
Verksamhetens resultat	235
Finansiella intäkter	225
Finansiella kostnader	-260
Resultat efter finansiella poster	200
Extraordinära poster	
Årets resultat	200

Tabell 3. Resultaträkning med verksamhetens nettokostnader uppdelade per styrelse/nämnd. Övriga poster bland nettokostnaden utgörs bland annat av finansförvaltningens poster inklusive reserveringar samt externa intäkter i verksamheterna.

Reserveringar

Utöver satsningar och nya beslut reserveras medel inom finansförvaltningen som efter beslut i regionstyrelsen kan nyttjas 2026 utifrån behov och med hänsyn till ekonomins utveckling. Bland reserveringar finns utrymme för närvårdsplatser, utvecklingsinsatser i vårdssystemet Cosmic, nationell högspecialistvård samt kostnadsökning för fastighetsupprustning vid Lasarettet i Motala. Därutöver reserveras för fastighetskostnader enligt strategisk fastighetsplan.

Tabell 4 Reserveringar

(miljoner kronor)

	2026	2027	2028
HSN Baskapacitet PV 2027		60	60
HSN Baskapacitet PV 2028			40
HSN Läkemedel 2027		50	50
HSN Läkemedel 2028			50
HSN Rättspsykiatri Utomlänsvård		20	
HSN vaccin	3	3	3
RS Cosmic, NHV m m	45	60	55
RS ST-läkare PV 2027		30	30
RS ST-läkare PV 2028			30
FIN Riktade statsbidrag	8	8	8
FIN oförutsett	100	100	100
FIN Fastighet LIM PV	23	23	23
FIN Engångsmedel	6	30	30
Summa	185	384	479

Tabell 4. Reserveringar.

Ändrade förutsättningar och resultat under planeringsperioden

Förändringar jämfört med föregående treårsbudget redovisas i tabell 5. Resultatet utgår från blandmodell och resultatmålen har höjts utifrån målet för god ekonomi.

Tabell 5 Resultatpåverkande förändringar

(miljoner kronor)

	2026	2027	2028
Resultat treårsbudget 2025-2027	75	75	200
Upplösta tidigare reserveringar och fattade beslut	89	142	52
Resultat efter upplösta reserveringar	164	217	252
Ändrade ekonomiska förutsättningar			
Skatter och statsbidrag	43	76	108
Läkemedelsstatsbidrag och egenavgifter	218	245	273
Pensionsposter	71	112	-34
Poster finans, fastighet m m	121	81	182
Omfördelningsbehov 2027-2028		50	100
Nya beslut och satsningar (tabell Satsningar)	-232	-187	-187
Reserveringar (tabell Reserveringar)	-185	-384	-479
Resultat treårsbudget 2026-2028	200	210	215

Tabell 5. Resultatpåverkande förändringar sedan föregående treårsbudget.

Ekonomi i kommunala koncernföretag

Enligt lag som gäller från 2024 (efter utredning om god kommunal hushållning, SOU 2021:75) ska budget innehålla redogörelse för ekonomin i kommunala koncernföretag. Region Östergötland redovisar koncernbolagens budgeterade resultat och soliditet för 2026,

med undantag för AB Kinda Kanal, som ej konsolideras, och ALMI, på grund av pågående fusionsprocess. Region Östergötlands samlade verksamhet och ägarandelar presenteras i bilaga.

Tabell 6 Kommunala koncernföretag	Resultat	Soliditet
	(miljoner kronor)	(procent)
AB Östgötatrafiken	15,0	14
Scenkonst Öst AB	-2,2	39
TvNo Textilservice AB	0,1	65
ALMI Företagspartner Östergötland AB	N/A	N/A

Tabell 6. Ekonomin i kommunala koncernföretag.

Balanskrav

Negativa resultat ska återställas inom tre år om inte synnerliga skäl anges.

Balanskravsresultatet beräknas sidoordnat med justeringar för vissa poster. Om det i årsredovisning konstateras ett balanskravsunderskott ska fullmäktige besluta om åtgärdsplan och återställa underskottet inom tre år om inte synnerliga skäl kan åberopas. Stark finansiell ställning är ett synnerligt skäl och utgör en buffert för investeringar och handlingsfrihet. Bedömning av finansiell ställning och eget kapital i detta hänseende ska ske utifrån fullfonderingsmodell, det vill säga med hela pensionsskulden redovisad i balansräkningen.

Budgeterat nollresultat enligt blandmodell 2025 innebär ett positivt eget kapital enligt fullfonderingsmodell 2025-12-31. Återuppbyggnaden av ett eget kapital sker under budgetperioden för att uppgå till drygt 1 500 miljoner kronor (fullfonderingsmodell) vid 2028 års utgång. Det är fem år tidigare än målet i aktuell riktlinje för god ekonomisk hushållning.

Beslut

Regionstyrelsen föreslår tillstyrka regionfullmäktige BESLUTA

- ➡ • att anta Treårsbudget för 2026-2028,
- ➡ • att fastställa ekonomiska ramar för regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden, trafik- och samhällsplaneringsnämnden samt regionutvecklingsnämnden 2026-2028 enligt bilaga 2,
- ➡ • att uppdra till regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden, trafik- och samhällsplaneringsnämnden samt regionutvecklingsnämnden att utifrån sina ansvarsområden och uppdrag utarbeta årsplaner med budget för 2026 i enlighet med denna treårsbudget,
- ➡ • att godkänna att upplåning i externa långfristiga lån uppnår 1 miljard kronor under budgetperioden,
- ➡ • att i enlighet med fullmäktiges presidiums förslag fastställa budgeten för regionens revisorer till 13 463 000 kronor (2026 års nivå) samt
- ➡ • att fastställa skattesatsen för 2026 till 11,55 kronor per skattekrona.

Finansiella rapporter

Resultaträkning

Belopp i miljoner kronor och löpande priser

	Region Östergötland			Regionkoncern		
	2026	2027	2028	2026	2027	2028
Verksamhetens intäkter	4 311	4 416	4 519	5 511	5 616	5 719
Verksamhetens kostnader	-22 871	-23 463	-24 232	-23 948	-24 553	-25 322
Avskrivningar	-1 050	-1 070	-1 080	-1 150	-1 170	-1 180
Verksamhetens nettokostnader	-19 610	-20 117	-20 793	-19 587	-20 107	-20 783
Skatteintäkter	14 958	15 590	16 218	14 958	15 590	16 218
Generella statsbidrag och utjämnung	2 986	2 981	3 018	2 986	2 981	3 018
Generella statsbidrag - läkemedel	1 901	1 958	2 017	1 901	1 958	2 017
Verksamhetens resultat	235	412	460	258	422	470
Finansiella intäkter	225	230	235	225	230	235
Finansiella kostnader	-260	-432	-480	-270	-442	-490
Resultat efter finansiella poster	200	210	215	213	210	215
Extraordinära poster						
Årets resultat	200	210	215	213	210	215

Kassaflödesanalys

Belopp i miljoner kronor och löpande priser

	Region Östergötland			Regionkoncern		
	2026	2027	2028	2026	2027	2028
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN						
Årets resultat	200	210	215	213	210	215
Justering för ej likviditetspåverkande poster (not 1)	1 307	1 482	1 546	1 417	1 592	1 656
Utbetalning av pensioner inkl. löneskatt	-305	-340	-368	-305	-340	-368
Realisationsresultat vid försäljning av anläggningstillgångar						
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	1 202	1 352	1 393	1 325	1 462	1 503
Ökning (-)/minskning (+) kortfristiga fordringar	-45			-45		
Ökning (-)/minskning (+) förråd m.m.	-25			-25		
Ökning (+)/minskning (-) kortfristiga skulder	-94	-277	-145	-136	-247	-182
Kassaflöde från den löpande verksamheten	1 038	1 075	1 248	1 119	1 215	1 321
INVESTERINGSVERKSAMHETEN						
Investering i immateriella anläggningstillgångar						
Försäljning av immateriella anläggningstillgångar						
Investering i materiella anläggningstillgångar	-1 500	-1 500	-1 500	-1 581	-1 645	-1 563
Försäljning av materiella anläggningstillgångar						
Investering i finansiella anläggningstillgångar						
Ökning (-)/minskning (+) av långfristiga fordringar						
Förvärv av finansiella tillgångar	-27	-64		-27	-64	
Avyttring av finansiella tillgångar			263		5	253
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-1 527	-1 564	-1 237	-1 608	-1 704	-1 310
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN						
Nyupptagna lån	500	500		500	500	
Nyupptagna leasinglån						
Amortering av skuld	-11	-11	-11	-11	-11	-11
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	489	489	-11	489	489	-11
Justering av ingående eget kapital						
Årets kassaflöde	0	0	0	0	0	0
Likvida medel vid årets början	800	800	800	855	855	855
Likvida medel vid årets slut	800	800	800	855	855	855
Not 1 Justering för ej likviditetspåverkande poster						
Avskrivningar/nedskrivningar	1 050	1 070	1 080	1 150	1 170	1 180
Gjorda avsättningar pensioner	482	642	701	492	652	711
Övriga avsättningar						
Orealiserade kursförändringar	-225	-230	-235	-225	-230	-235

Balansräkning

Belopp i miljoner kronor och löpande priser

TILLGÅNGAR	Region Östergötland			Regionkoncern		
	2026	2027	2028	2026	2027	2028
Anläggningstillgångar						
Immateriella anläggningstillgångar	75	75	75	75	75	75
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	10 422	10 796	11 170	10 422	10 796	11 170
Maskiner och inventarier	2 506	2 551	2 596	3 306	3 396	3 404
Materiella anläggningstillgångar	12 928	13 347	13 766	13 728	14 192	14 574
Finansiella anläggningstillgångar	125	125	125	95	95	95
Summa anläggningstillgångar	13 128	13 547	13 966	13 898	14 362	14 744
Omsättningstillgångar						
Förråd m m	400	400	400	400	400	400
Fordringar	1 920	1 920	1 920	1 925	1 925	1 925
Kortfristiga placeringar (pensionsförvaltning)	6 801	7 106	7 078	6 801	7 106	7 078
Kortfristiga placeringar (finansförvaltning)	600	600	600	615	600	600
Kassa och bank	200	200	200	240	255	255
Summa omsättningstillgångar	9 921	10 226	10 198	9 981	10 286	10 258
Summa tillgångar	23 049	23 773	24 164	23 879	24 648	25 002
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	2026	2027	2028	2026	2027	2028
Eget kapital						
Eget kapital vid årets början	6 416	6 616	6 826	6 556	6 769	6 979
Årets resultat	200	210	215	213	210	215
Justering eget kapital						
Eget kapital vid årets slut	6 616	6 826	7 041	6 769	6 979	7 194
Avsättningar						
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	12 464	12 769	13 103	12 474	12 794	13 128
Andra avsättningar				10	10	10
Summa avsättningar	12 464	12 769	13 103	12 484	12 804	13 138
Skulder						
Långfristiga skulder	663	1 149	1 135	1 013	1 499	1 485
Kortfristiga skulder	3 306	3 029	2 885	3 613	3 366	3 185
Summa skulder	3 969	4 178	4 020	4 626	4 865	4 670
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	23 049	23 773	24 164	23 879	24 648	25 002
Panter och ansvarsförbindelser:						
Pensionsförpliktelser intjänade före 1998	6 038	5 735	5 443	6 038	5 735	5 443
Pensionsförpliktelser för förtroendevalda	15	15	15	15	15	15
Övriga ansvarsförbindelser	489	489	489	1 555	1 555	1 555
Årets resultat enligt fullfonderingsmodell	564	513	507	577	513	507
Utgående eget kapital enligt fullfonderingsmodell	578	1 091	1 598	718	1 244	1 751
Soliditet enligt fullfonderingsmodell	2,5%	4,6%	6,6%	3,0%	5,0%	7,0%

Bilagor

Bilaga 1

Region Östergötlands samlade verksamhet Region Östergötland bedriver, i egen regi eller tillsammans med kommuner, andra regioner eller andra aktörer, privaträttslig verksamhet i form av aktiebolag, kommunalförbund eller stiftelser. Regionfullmäktige har principiellt gett uttryck för dels en allmän återhållsamhet när det gäller bildande av nya bolag ägda av Region Östergötland, dels ett långsiktigt behov av att pröva formerna för sitt engagemang i befintliga bolag, stiftelser och kommunalförbund.

Regionstyrelsen bemyndigas att utfärda stämmodirektiv till stämmodobudet för respektive bolag och förening avseende fastställande av årsredovisning, beslut om ansvarsfrihet och fastställande av arvoden för ledamöter och revisorer inom ramen för gällande riktlinjer för arvoden.

Nedanstående redovisning omfattar Region Östergötlands koncernföretag³ och de uppdragsföretag⁴ där Region Östergötland är ensam ägare eller samägare. Även stiftelser och samordningsförbund redovisas där Region Östergötland är intressent. Entreprenader där Region Östergötland inte har något deläggande redovisas endast i vad som framgår av figur 7.

Politisk organisation	Den egna verksamheten	Koncernföretag	Uppdragsföretag
Regionfullmäktige	Regiondirektör	Dotterföretag	Andra samägda företag
Regionstyrelsen	Hälsö- och sjukvård	AB Östgötatrafiken (RÖ:s andel 100 %)	Inera AB (RÖ:s andel 0,16 %)
Hälsö- och sjukvårdsnämnden	Folktandvård	Scenkonst Öst AB (RÖ:s andel 55 %)	Östsvenska Yrkehögskolan AB (RÖ:s andel 8,3 %)
Trafik- och samhällsplaneringsnämnden	Regionledning och verksamhetsstöd	Intresseföretag	AB Transitio (RÖ:s andel 5%)
Regionutvecklingsnämnden	Skolor	TvNo Textilservice AB (RÖ:s andel 49 %)	Mälardalstrafik MÅLAB AB (RÖ:s andel 13%)
Samverkansnämnden för sydöstra sjukvårdsregionen		ALMI Företagspartner Östergötland AB (RÖ:s andel 49 %)	Samverkansprojektet E22 AB (RÖ:s andel 20%)
Revisjonen		AB Kinda Kanal (RÖ:s andel 47 %)	
Patientnämnden			
	Stiftelser	Samordningsförbund	Privata utförare (de största till belopp räknat)
	Stiftelsen Östergötlands Länsmuseum	Samordningsförbundet Östra Östergötland	Capio Movement AB
		Samordningsförbundet Centrala Östergötland	Falck Ambulans AB
		Samordningsförbundet Västra Östergötland	Kry Primärvård AB
			Samariten Ambulans AB
			Psykiatripartners Östergötland AB
			Capio Primärvård AB
			Doktor.se Geria Vårdcentral AB
			Praktikertjänst AB
			Sector.se Norrköping Vårdcentral AB
			Hierta Vårdcentral Vilbergen AB
			Norrköpings Ögonklinik AB
			Capio Vårdcentral Johannelund
			Capio Hjälmhalsan AB
			Capio Medocular AB
			H.F. Oral Care AB
			+ ytterligare ca 190 mindre företag

Figur 7. Region Östergötlands samlade verksamhet 2025 (enligt känd planering 2025-05-20)

Region Östergötlands koncernföretag

AB Östgötatrafiken

Region Östergötland är ansvarig för all kollektivtrafik i länet sedan den 1 januari 2012 då den nya kollektivtrafiklagen trädde i kraft. Östgötatrafiken blev i samband med det också helägt av regionen. AB Östgötatrafiken är enligt ett uppdragsavtal ansvarig för upphandling och marknadsföring av lokal och regional linjetrafik med buss, spårvagn, tåg, viss skärgårdstrafik och länsfärdtjänst i Östergötland.

Scenkonst Öst AB

Bolaget bildades 2015 av Region Östergötland, Norrköpings och Linköpings kommuner. Verksamheten startade 2016 och utgörs av de verksamheter som tidigare drevs i Stiftelsen Östergötlands länsteater och i Norrköping Symfoniorkester AB. Från och med 2023 ingår även Stiftelsen Östgötamusikens verksamhet i bolaget. Syftet med bolaget är att skapa förutsättningar för förbättrade verksamheter, utökat samarbete och ett långsiktigt ekonomiskt engagemang från ägarna. Regionens ägarandel är 55 procent.

TvNo Textilservice AB

TvNo Textilservice sköter all tvätt åt regionens verksamheter. Bolaget bildades 1978 av dåvarande landstingen i Östergötlands och Jönköpings län samt Norrköpings kommun. Regionens ägarandel är 49 procent.

ALMI Företagspartner Östergötland AB

Regionen äger bolaget till 49 procent och resterande 51 procent ägs av det statliga moderbolaget. Det övergripande målet för bolaget, som bildades 1994, är att främja utvecklingen av konkurrenskraftiga små och medelstora företag samt att stimulera nyföretagandet i syfte att skapa tillväxt och förnyelse i näringslivet.

AB Kinda Kanal

Bolagets uppgift är att bevara kanalen och mot avgift hålla den öppen för trafik. Syftet med Region Östergötlands engagemang i bolaget är att som uppdragsgivare ha inflytande över de driftbeslut som fattas. Regionens ägarandel uppgår till 47 procent. Övriga ägare är Linköpings kommun och Kinda kommun.

Regionens uppdragsföretag – samägda företag

Inera AB

Bolaget bildades 1999 med syfte att utveckla e-hälsotjänster för invånarna, på uppdrag av samtliga regioner. Genom samverkan med regionerna har Inera utvecklat gemensamma lösningar för digitalisering. SKR Företag AB övertog 97 procent av aktierna i bolaget från regionerna 2017, i syfte att enklare kunna utveckla gemensamma lösningar som bidrar till att effektivisera verksamheter i både kommuner och regioner. SKR Företags ägarandel uppgår 54 nu till strax över 50 procent efter att 288 kommuner vardera förvärvat fem aktier. Avsikten var att också erbjuda landets kommuner att förvärva fem aktier vardera. Region Östergötland äger nu fem aktier, motsvarande 1,6 promille.

Östsvenska Yrkehögskolan AB

Bolaget bedriver utbildningsverksamhet med särskilt fokus på yrkeshögskoleutbildning, samt konsultverksamhet med koppling till utbildningsverksamhet. Region Östergötland äger bolaget till 8,3 procent, övriga andelar ägs av elva kommuner i länet.

AB Transitio

Transitio är ett bolag som ägs gemensamt av alla regionala kollektivtrafikmyndigheter. Bolagets uppdrag är att upphandla, finansiera och förse ägarna med tåg och reservdelar. Syftet är främst att minska ägarnas fordonskostnader samt säkerställa hög kvalitet och kompetens inom områdena anskaffning, förvaltning och underhåll. Bolaget bildades 1999. Region Östergötlands ägarandel uppgår till 5 procent.

Mälardalstrafik MÄLAB AB

Mälardalstrafik ansvarar för regional kollektivtrafik i Mälardalen på ett antal sträckor, framför allt med tåg. Uppdraget utgår ifrån en gemensam regional ambition att förbättra möjligheterna till pendling och annat resande i Mälardalen. Mälardalstrafik ägs av regionerna i Stockholm, Sörmland, Uppsala, Västmanland, Östergötland och Örebro län. Region Östergötland äger 13 procent.

Samverkansprojektet E22 AB

Bolaget ska verka för en utbyggnad och upprustning av väg E22 till lägst fyrfältstandard mellan Norrköping och Trelleborg. Ägare är regionerna utmed väg E22 samt Sydsvenska Industri- och Handelskammaren. Region Östergötlands ägarandel är 20 procent.

Patientförsäkringen, LÖF

Löf (regionernas ömsesidiga försäkringsbolag) är ett rikstäckande försäkringsbolag som har till huvuduppgift att försäkra de vårdgivare som finansieras av regionerna. Bolagets slutkunder är de patienter som drabbats av en patientskada och bolagets uppdrag är att utreda och lämna ersättning till patienter som skadas i vården samt att bidra till att antalet skador i vården minskar. Region Östergötlands ägarandel uppgår till 4,5 procent.

Kommunalförbundet Skandionkliniken

Kommunalförbundets medlemmar är de sju regioner som har universitetssjukhus: Region Uppsala, Region Östergötland, Region Skåne, Region Stockholm, Region Västerbotten, Västra Götalandsregionen samt Region Örebro län. Kommunalförbundet bildades 2006 och dess ändamål är att skapa förutsättningar för och genomföra en gemensam investering samt drift av en anläggning för avancerad strålbehandling. Verksamheten drivs av Skandionkliniken i Uppsala och startade 2015. Region Östergötlands andel uppgår till 14 procent.

Kommunalförbundet Svenskt Ambulansflyg

Svenskt Ambulansflyg är ett kommunalförbund som bildades 2016 med Sveriges samtliga regioner som medlemmar. Förbundets ändamål är att bedriva luftfartsverksamhet och tillhandahålla ambulansflyg för medlemmarna samt samordna och koordinera ambulansflyget. Verksamheten samordnar och utför ambulanstransporter med flygplan med beredskap vid tre beredskapsbaser i Umeå, Stockholm/Arlanda och Göteborg/Landvetter. Region Östergötland har en fordran på kommunalförbundet som uppgår till 28 miljoner kronor i 2024 års bokslut. Region Östergötlands ägarandel uppgår till 4,5 procent.

Svenska Läkemedelsföreningen AB

LFF Service AB (LFF) äger Svenska Läkemedelsförsäkringen AB som skapades 1978 genom en frivillig överenskommelse mellan läkemedelsföretag i Sverige. Försäkringen ger patienter möjlighet att kostnadsfritt söka ersättning för oförutsedda läkemedelsskador utan det ekonomiska risktagande som en rättsprocess i domstol innebär. Försäkringen är unik och bygger på delägarnas kollektiva och solidariska ansvar för läkemedelsskador i Sverige. LFF ägs gemensamt av forskande läkemedelsbolag, generikabolag, parallellimportörer, ett antal regioner och forsknings- och utvecklingsbolag. Alla delägare äger en aktie var i LFF och antalet anslutna företag är närmare 300. Region Östergötland gick in som delägare i LFF 2022 med en ägarandel som uppgår till cirka 0,3 procent. Den indirekta ägarandelen i Läkemedelsföreningen uppgår till 0,002 procent.

Stiftelser

Stiftelsen Östergötlands länsmuseum (Östergötlands museum)

Stiftelsen bildades 1983 av dåvarande Landstinget i Östergötland, Stiftelsen Linköpings stadsmuseum för skön konst, Östergötlands Fornminnes- och museiförening samt Linköpings kommun. Stiftelsens syfte är att bedriva och främja kulturminnesvård och övrig museiverksamhet inom länet samt att förvalta stiftelsens fastigheter och samlingar och hålla dem tillgängliga för allmänheten.

Samordningsförbund

Samordningsförbundet Östra Östergötland, Samordningsförbundet Centrala Östergötland och Samordningsförbundet Västra Östergötland.

Samordningsförbunden har bildats vid olika tidpunkter under perioden 2005–2010, med stöd av lagen om finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet. I respektive samordningsförbund ingår Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, berörda kommuner och Region Östergötland. Förbundens ändamål är att finansiera och utveckla insatser som skapar förutsättningar för invånare i yrkesverksam ålder att kunna uppnå eller förbättra förmågan att utföra förvärvsarbete.

Privata utförare

Region Östergötland har ansvaret att verka för en god hälsa i befolkningen och en god hälso- och sjukvård. Hälso- och sjukvårdsnämnden har fått uppdrag och ekonomiska resurser för att teckna 56 överenskommelser med regionens produktionsenheter, men kan även ingå avtal med externa utförare. Det sker bland annat genom upphandling enligt lag om offentlig upphandling, lag om valfrihetssystem, lag om läkarvårdsersättning eller lag om ersättning för fysioterapeuter.

Bilaga 2 - Regionbidrag per styrelse/nämnd

Belopp i tusentals kronor	2026	2027	2028
Regionstyrelsen	1 219 193	1 199 193	1 199 193
Hälso- och sjukvårdsnämnden	17 340 144	17 321 144	17 321 144
Trafik- och samhällsplaneringsnämnden	1 028 480	1 028 480	1 028 480
Regionutvecklingsnämnden	299 692	299 692	299 692
Totalt regionbidrag	19 887 509	19 848 509	19 848 509

miljöpartiet de gröna

